

จากมะโย่ง-เมอนอโร-ถึงชาติตรี

อนันต์ วัตถานนิก

มะโย่ง เป็นการเล่นพื้นเมืองชนิดหนึ่งของชาวไทยมุสลิมมีลีลาการแสดงคล้ายคลึงกับมโนราห์มาก เชื่อว่าคงจะได้รับกาถ่ายทอดระเบียบแบบแผน วิธีการเล่นมาจากแหล่งเดียวกันแล้ว มาประยุกต์ดัดแปลงแก้ไขจนกลายเป็นการเล่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไป

กำเนิดของมะโย่ง จากคำกล่าวของ นายเจ๊ะมูดอ ป่าแน อดีตนายโรงมะโย่ง และอดีตกำนันตำบลบ่อนังสาเริง อำเภอเมืองยะลา เล่าว่า "ยังมีรายาพระองค์หนึ่งครองเมืองบรีออะ มีนามว่ารายาบรีออะ พระองค์มีพระธิดากำเนิดด้วยประไพสุรีบุโสองค์หนึ่ง ชื่อ อาเนาะสุรี อยู่มาวันหนึ่งพระธิดาล้มป่วยลง เมื่อบิดาให้หมอหลวงเข้ามาทำการพยาบาลจนพระอาการป่วยหายเป็นปกติ แล้วนางจึงทูลขออนุญาตจากประไพสุรี ออกไปเที่ยวเล่นในป่า ขณะที่นางเดินชมทิวทัศน์และหมู่ไม้นานาพรรณอยู่ด้วยความเพลิดเพลิน นางได้ยินเสียงดนตรีและเสียงเพลงดังแว่วมา นางจึงสั่งให้พี่เลี้ยงยืมขลุ่ยขลุ่ยหวางไว้เพื่อค้นหา ทิศทางที่มาของเสียงเพลงอันไพเราะนั้น ในไม่ช้านางและพี่เลี้ยงก็สามารถเดินทางไปพบ "บาเตาะปูเต๊ะ" เจ้าของเสียงเพลงและเสียงขลุ่ยอาเนาะสุรีจึงขอร้องให้บาเตาะปูเต๊ะช่วยถ่ายทอดวิชา

ขับร้องและสีซอให้แก่ตน ครั้นครบกำหนด ๘ วัน นางและพี่เลี้ยงก็ลาบาเตาะปูเต๊ะกลับสู่พระราชวัง

ต่อมาไม่ช้าพระธิดาก็ตั้งครรภ์ ครั้นความทราบถึงประไพสุรี ทรงพิโรธรับสั่งให้จับโล่นางออกไปจากพระนคร ต่อมา นางก็ได้เกิดบุตรเป็นผู้ชาย ครั้นความทราบไปถึงรายาบรีออะ จึงมีรับสั่งให้ทหารออกไปลอบสังหารสามีของอาเนาะสุรี แล้วรีบเอาตัวพระธิดาและหลานชายกลับมาอยู่ในพระราชวังตามเดิม อยู่มาเมื่อพระกุมารอายุได้ ๑๒ ขวบเกิดเป็นไข้หมอได้เยียวยาจนสุดความสามารถ แต่อากาการป่วยก็หาได้ทุเลาลงไม่ แพทย์หลวงได้แนะนำพระราชอาให้รักษา ด้วยวิธีการเล่นมือค็อรี พระราชอาบรีออะก็ทรงปฏิบัติตาม จัดให้หาตัวโต๊ะมิโนะ โต๊ะมะค็อรีมาแสดงเพื่อรักษาหลานชาย หลังจากการแสดงมะค็อรีแล้ว อาการป่วยของพระกุมารก็ค่อยทุเลาลงและหายเป็นปกติในเวลารวดเร็วเกินความคาดหมาย หลังจากนั้นพระกุมารก็ขออนุญาตต่อพระมารดาขอฝึกหัดวิชาสีซอ นางอาเนาะสุรีก็แต่งตั้งพระกุมารออกไปฝึกกับบาเตาะปูเต๊ะซึ่งเป็นอาจารย์ของนาง

เมื่อพระกุมารเรียนสำเร็จ แล้วก็เสด็จกลับมาสู่เมือง เล่าเรื่องที่ตนไปเรียนวิชาดนตรีและฝึกการแสดงมะโย่งกับบาเตาะปูเต๊ะให้รายาบรีออะและมารดาฟัง รา

ยาบรีออะเกิดความชื่นเต้น อยากเห็นการแสดงมะโย่ง เนื่องจากในเมืองบรีออะไม่เคยมีการเล่นประเภทนี้มาก่อน จึงมีรับสั่งให้หลานชายจัดการแสดงมะโย่งขึ้นในพระราชวัง

พระกุมารจึงให้หาไม้ไผ่มาจัดทำเป็นจื่อเกราะ(แตร) ตัดไม้ปุตะ(ไม้จิก)มาทำเป็นกลอง และจัดหาฆ้องมาประกอบเป็นเครื่องประโคม แล้วเชิญบาเตาะปูเต๊ะมาเป็นคนสีซอและทูลขอพระราชานุญาตพระเจ้าตา นำเอาเครื่องทรงแบบกษัตริย์มาแต่งพระองค์ เพื่อใช้แสดงเป็นตัวมะโย่ง นับเป็นครั้งแรกในเมืองบรีออะ หลังจากนั้นการแสดงมะโย่งก็เป็นการเล่นที่ได้รับความนิยมแพร่หลายไปทั่วพระนคร

สถานที่กำเนิดมะโย่งยังมีการเล่าแตกต่างกันไป จากคำบอกเล่าของมะโย่งบางโรงว่า กำเนิดมะโย่งมีขึ้นครั้งแรกในเมืองมัชปะหิต สมัยรายามูลกลอและบ้างก็ว่าเกิดขึ้นในเมืองปาเล็มบิง ในสมัยรายาซันบันตีตอก่อน แล้วแพร่มาสู่แหลมมลายู ส่วนครูผู้ฝึกสอนมะโย่งก็เช่นเดียวกันบ้างก็ว่าชื่อ ดูหะ บ้างก็เชื่อว่าท่านประไพสุหรับอบุสเป็นครูต้น*

กำเนิดมะโย่ง จากปากคำมะโย่งที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่ามีเรื่องราวคล้ายคลึงกับประวัติของมโนห์ราชาติตรีของไทย ดังจะเห็นได้จากบทร้องของมโนห์ราหุ่มทวา(ขุนอุปถัมภ์นรากร) ดังต่อไปนี้

* สรุปรจากคำสัมภาษณ์มะโย่งซึ่งนายเจ๊ะมูดอ อาแว ครูโรงเรียนบ้านเขาตุม อ. ยี่ริง ไปช่วยสัมภาษณ์

"นางนวลทองสำลี
 นรลักษณ์งามนักหนา
 เทวาเข้าไปคลลจิต
 รูปร่างอย่างขี้นอน (กินนร)
 แม่ลายพิ่นเพือน
 บทบาทกล่าวพาดพัน
 จำได้สืบสองบท
 เมื่อฟื้นตื่นขึ้นมา
 แจ้งตามเนื้อความฝัน
 วันเมื่อจะเกิดเหตุ
 ให้อียากคอกมาลัย
 เทพบุตร จูติจากสวรรค์
 รู้ถึงพระบิดา
 ลูกชี้รัยทำชายหน้า
 พร้อมสิ้นก้านสีใน
 พระพายก็พัดกล้ำ
 พัดเข้าเกาะกะซัง
 ร้อนร่ำไปถึงท้าว
 ขบ (ขุม) เป็นบรรณศาลา
 พร้อมสิ้นทั้งไฟ (ขุก) หมอน
 ด้วยบุญพระหน่อโท
 เมื่อครวณกัณฑ์พมมาส
 เอกองค์เอี่ยมเทียมชาย
 เล่นร่ำตามภาษา
 เล่นร่ำพอจำได้
 เล่นร่ำตามภาษา
 จินจามพราหมณ์ข้าหลวง
 จินจามพราหมณ์คนไทย
 ท้าวพระยาสายฟ้าฟาด
 ดุนรลักษณ์และพิศควา

เป็นบุตรท้าวพระยา
 จะแฉ่งดั่งอัปสร
 ให้นรมิตเทพสิงห
 ร้อนร่ำทำต่างกัน
 กระหนกกลันแต่เครือวัลย์
 ย่อมจำแต่แน่มักหนา
 ตามกำหนดในวิญญาณ์
 แจ้งความเล่าเหล่าก้านสี
 หน้าหนึ่งของท้าวโท
 ให้อาเพทกำมีจักไกล
 อุบลชาติผลพุดกษา
 เข้าทรงครรภินางฉายา
 โกรธ โกรธาเป็นฟู่นไฟ
 ไล่แพมแม่ น้ำไหล
 ลอยแพไปในธาริล
 (ทะ) เล็กน้ำพินกำลัง
 นิ่งเงืองงอยู่ในป่า
 โกลิย์เจ้าฟานลงมา
 นางพระยาอยู่อาศัย
 แทนที่นอนนางพรามวัย
 อยู่เป็นสุขเปรมปรีดิ์
 ประสูติราชจากนาก็
 เล่นร่ำได้ด้วยมารดา
 ตามวิชาแม่สอนให้
 เจ้าเข้าไปเมืองอัยกา
 ท้าวพระยามาหลงไหล
 โทที่ข่งอ่อนน้ำใจ
 ย่อมหลงไหลในวิญญาณ์
 เห็นประหลาดใจนักหนา
 เหมือนลูกยานวลทองสำลี

แล้วหามาถนได้
 รู้ว่าบุตรแม่ทองสำลี
 แล้วให้รัสนองบาท
 สมพระทัยหัดถยัง
 แล้วประทานซึ่งเครื่องทรง
 กำไลใส่กรศรี
 แล้วประทานซึ่งเครื่องทรง
 แล้วจตุคำจันรวรจา

เจ้าหน้าคาบไปถนัด
 พาตัวไปในพระราชมวัง
 ไท้ราชสมจิตหวัง
 ท้ายคนตรเห็นความดี
 สำหรับองค์พระภูมิ
 สร้อยทับทรงแพรภูษา
 คล้ายขององค์พระราชา
 ให้ชื่อว่าขุนศรีศรทธา"

มะโย่งหรือมโนหิราแหวอ

Mendora-
 มโนหิรา-และชาตรี

ภาคใต้ตอนล่างสุดของประเทศไทย
 ก่อนเสียดินแดนให้แก่อังกฤษในปี พ.ศ.
 ๒๔๕๖ นับตั้งแต่รัฐบริังกานู กลันตัน ขึ้น
 มาจนถึงจังหวัดนราธิวาส ปัตตานีและยะ

ลา มีการละเล่นอยู่ประเภทหนึ่ง เรียกว่า
 Mendora (เมอนอโร) ชาวไทยบางท้องถิ่น
 เรียกว่า มโนหิราควน (หมายถึงบ้านควน
 ในท้องที่อำเภอปานาเระ จ.ปัตตานี)
 การละเล่นประเภทนี้ มีวิธีการแสดงที่มะ
 โย่งก็มโนหิรา คือผู้แสดงสามารถเจรจา
 บทได้ทั้งภาษาไทยและภาษามลายู แต่ขับ
 ร้องเป็นภาษามลายูถิ่น ตัวตลกสวมตอแปง

ถิ่นใต้เรียกว่า หน้าพราน เครื่องแต่งกาย
 ตัวพระและตัวนางแต่งอย่างมโนหิราบิกษ
 ใต้ เมอนอโรที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันได้
 แก่ เมอนอโร "แหวอ" ซึ่งเป็นมโนหิรา
 ผู้หญิงคนแรกของอำเภอโคกโพธิ์ ถัดมาก็
 เป็นมโนหิราเซยของอำเภอตากใบ จังหวัด
 นราธิวาส ข้าพเจ้าได้ทันดูการแสดง
 ของมโนหิราทั้งสองโรง โรงแรกเสียชีวิต

ไปนานแล้ว ส่วนโรงหลังยังคงมีชีวิตอยู่ เคยไปแสดงที่อำเภอวังหลายครั้ง ครั้งหนึ่งถูกโจรซุ่มหน้าปล้น ที่ตำบลกระโตะ หลังจากนั้น ก็ไม่ปรากฏว่ามาแสดงที่ไหนอีก เห็นจะชรามากแล้ว

Mendora ประเภทนี้ปรากฏว่า ได้รับการถ่ายทอด วิชาการแสดงจากมโนห์ราของไทย (ที่ไปจากเมืองพัทลุง) จึงมีชื่อเรียกว่า Mendora หรือ เมอนอโร รวบรวมสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ หรือต้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังจะเห็นได้จากหลักฐานในพงศาวดารเมืองสงขลา ตอนพิธีเฉลิมฉลองหลักเมืองสงขลาความว่า

" ปีขาลจัตวาศก ศักราช ๑๒๐๔ (พ.ศ. ๒๓๔๕) โปรดเกล้าฯ ให้ฝั่งหลักไชยเมืองสงขลา พระราชทานไม้ไชยพฤกษ์หลักไชยต้นหนึ่งกับเทียนไชยเล่มหนึ่ง " เดือนสี่ ขึ้นสิบค่ำ เวลาเช้าโมงหนึ่งกับสิบนาที่ได้อุดมฤกษ์ พระยาสงขลา (เตียนเส็ง) กับพระครูอัญญาจารย์พราหมณ์เชษฐหลักไม้ไชยพฤกษ์ลงฝักไว้ที่กลางเมืองสงขลา " จัดการสมโภชหลักเมืองเป็นการเอิกเกริกอีก๕วัน๕คืน มีละครหรือโขนร้อง ๑ หุ่นโรง ๑ งิ้วโรง๑ ละครชาตรี ๕ โรง "

ไม่ปรากฏว่ามีหนังทุกชนิดมาแสดง และไม่มีคำวามโนห์รา มีแต่ละครชาตรีซึ่งเป็นการละเล่นดั้งเดิมของภาคใต้มาแสดงถึง ๕ โรง ซึ่งไปพ้องกับบทพระนิพนธ์ของสมเด็จพระยาดำรงฯ ที่ทรงไว้ในหนังสือตำนานบทละครอิเหนาว่า

"เมื่อรัชกาลที่๕ ยังมีละครชาตรีและละครมายมลายูซึ่งเรียกกันว่าละครแขก เล่นแพร่หลายในกรุงเทพฯอีก ๒ อย่าง ที่จริงทั้งละครชาตรี และละครแขก มีเล่นในกรุงเทพฯมาแต่

ก่อนรัชกาลที่๕ แล้ว ละครชาตรีเข้ามาเล่นแต่ครั้งกรุงธนบุรี ต่อมาถึงรัชกาลที่๒ ยังมีพวกชาวพัทลุงอพยพเข้ามาอยู่กับกองทัพสมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ ครั้นยังเป็นเจ้าพระยาคลัง เมื่อราวปีมะเมีย พ.ศ. ๒๓๘๗ อีกครั้งหนึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งบ้านเรือน อยู่ที่ตำบลสนามควาย คือแถวถนนหลานหลวงและตลาดนางเลิ้งทุกวันนี้ มีพวกละครชาตรีเพิ่มเติมเข้ามาอีก ยังมีเชื้อสายเล่นละครชาตรีอยู่จนทุกวันนี้ ชั้นเดิมยังเล่นเป็นละครผู้ชายเหมือนอย่างมโนห์ราชาตรีในมณฑลนครศรีธรรมราช ครั้นถึงรัชกาลที่๕ พระราชทานอนุญาตให้ผู้หญิงเล่นละครได้ พวกละครชาตรีจึงคิดฝึกหัดผู้หญิงขึ้นเล่นประสมโรง "

แสดงให้เห็นว่าชื่อมโนห์ราและเมอนอโรหรือ Mendora เพิ่งเกิดทีหลัง เดิมนี้คงเรียกว่า ชาตรี หรือ "ยาตรี" ตามนามชื่อการละเล่นของละครเร่อีกแบบหนึ่งที่มีอยู่ในรัฐเกรละ ทางตอนใต้ของประเทศอินเดีย ดังที่ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมชสันนิษฐานไว้ บทไหว้ครูของมโนห์ราก็ว่ามโนห์ราเกิดมาจากชาตรี ดังนี้

ก่อก่อกำเนิด
แต่ปางหลังยังมี
บิดาของเจ้า
มารดาขุนพิณ
ครองเมืองพัทลุง
บุตรชายท่านมี
ทุกเช้าทุกค่ำ
บิดามารดร
คิดอ่านไม่ถูก
หันบุตรสุดสาย

คราเกิดชาตรี
เมื่อคราวครั้งตั้งคืน
ชื่อท่านท้าวโกสินทร์
ชื่อนางอินทรกณีย์
เป็นกรุงธานี
ชื่อศรีสังหรัณ
เที่ยวร่ำเที่ยวร่อน
อาวณโธอัย
เพราะลูกเป็นชาย
ไม่ฟังพ่อแม่

คิดอ่านได้ถูก
สาวชาวพะแม่
มาด้วยหน้าใบ
บังเกิดลมฝน
คลื่นซัดมีมิตร
สาวน้อยร้อยซัง
จันระบำรำร่อน
ข้าวโพดสาลี
เพราเทพไท
รู้ถึงพ่อค้า
ข้าฝายปีดรงค์
สำหรับเจ้าเมือง
ตั้งแต่นั้นมา
ประวัติว่ามี
จึงเอาลูกลอยแพ
พร้อมสิบสองคน
ที่ในกลางหน
มีคณมนเมงกัษ
ไปคิด เกาะสี่ซัง
เคื่องคังมิตร
ที่ดอนเกาะใหญ่
มากมีถมไป
ตามไปรักษา
รับพาเข้าเมือง
ประทานให้เครื่อง
เปลื้องให้ทันที
เรียกว่าชาตรี
เท่านั้นแหละหนา "

การที่ประชาชนเลิกเรียกการละเล่นละครชาตรี มาเป็นมโนห์ราหรือโนรานั้น สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงสันนิษฐานว่า "ละครที่ขุนศรีทธาไปหัดขึ้นที่เมืองนครศรีธรรมราชคงดัดเล่นเรื่องนางมโนห์รายิ่งกว่าเรื่องอื่น เล่นให้พวกชาวเมืองดูจนชิน เลยเรียกละครว่า "มโนห์รา" แต่เรียกตัดตัวหน้าเสียตามวิสัยของชาวนคร จึงคงรูปเรียกว่า "โนห์รา" (โนหฺรา) มาจนครบเท่าทุกวันนี้ อนึ่งบทละครเรื่องพระสุธนนี้ มะโย่งและ Mendora เรียกว่า เปาะกุงตุง ใช้แสดงอยู่เช่นเดียวกัน คู่กับเรื่อง สังข์ทองหรือกอดองมัส

ข้อสันนิษฐานนี้สังเค็ดแห่งความจริงที่น่าเชื่อถือได้เป็นอย่างดี เพราะมีหลักฐานทางการละเล่นชนิดหนึ่งปรากฏอยู่ในท้องที่จังหวัดปัตตานี นราธิวาสและรัฐกลันตัน มีชื่อเรียกว่า Mendora หรือ Merora ดังที่ได้กล่าวแล้วรับรองอยู่ ว่าเป็นการละเล่นที่ได้รับการถ่ายทอดไปจากมโนห์ราจากจังหวัดพัทลุงไม่มากก็น้อย

จะขอย้อนกลับไปพิจารณาถึงที่มาของมะโย่งอีกครั้งหนึ่ง พจนานุกรมมลายูว่า " มะโย่งเป็นมหรสพแบบละลา นิยมแสดงอยู่ทางภาคเหนือของ

มลายู(กัณฑ์และไตานี) ตัวแสดงมีพระเอกชื่อ ปะโย่ง ตัวตลกเรียกว่า พราน นางเอก เรียกมะโย่ง พี่เลี้ยงและสาวใช้เรียกเมาะ อีนิ่งและแหมะสนิ บาเตาะปุเต๊ะเป็นผู้ นำการเล่นชนิดนี้เข้ามาสู่ภาคเหนือของ มลายู"

คำว่า"บาเตาะ"นั้น หมายถึงชื่อเผ่า พันธุ์ของชนชาวภูเขาเผ่าหนึ่งในเกาะสุ มาตราคือเผ่า"batak" "ปุเต๊ะ" แปลว่า "ขาว" เป็นชื่อบุคคล ผู้เป็นบนมครูของ มะโย่ง ตั้งค่าเล่าของนายเจ๊ะมุดอ ปาแฉ อติตนายโรงมะโย่ง ชาวจังหวัดยะลาตั้ง ที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น

พจนานุกรมอินโดนีเซียกล่าวว่า"มะ โย่ง เป็นละครเก่าแก่ชนิดหนึ่ง มีเล่นใน รัฐมะละกา(โบราณ) ผู้ชายเป็นตัวพระ เรียกว่า ปะโย่ง และตัวตลกเรียกว่าพราน ผู้หญิงเป็นตัวนางและพี่เลี้ยง เรียกว่ามะ

โย่งและเมาะอีนิ่งคายัง"

รัฐมะละกาโบราณ กษัตริย์มีนามว่า "ปรเมศวร" เชื้อสายราชวงศ์กษัตริย์มีขบ ฑิตในเกาะชวา เป็นผู้สถาปนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๑๙๔๖ และเสียเมืองให้แก่ชาวโปรตุเกสในปี พ.ศ. ๒๐๕๔ ในสมัยของ สุลต่านโมหะหมัด

จากพจนานุกรมมลายู อินโดนีเซีย และคำเล่าของมะโย่ง สรุปได้ว่ามะโย่ง ก่อกำเนิดในเกาะสุมาตราก่อน แล้วเข้าสู่ ปัตตานีในสมัยกรุงศรีอยุธยา แต่หาก พิจารณาในแง่ของกระแสคลื่นวัฒนธรรม อินเดียที่พัดเข้าสู่ดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มาตั้งแต่ศตวรรษที่๖และกระแส คลื่นสงครามที่พระเจ้าราเชนทร์แห่งโจพะ ประเทศเป็นผู้ก่อกำเนิด และได้แผ่เข้ามาปก คลุมนครปาเล็มบังในเกาะสุมาตรา ลังกา

สุกะ และกภาพะ บนแหลมมลายู รัฐ ตามพลังค์หรือนครศรีธรรมราชในศตวรรษ ที่๑๖แล้ว มะโย่งอาจได้รับอิทธิพลโดยตรง มาจากการละเล่น"ชาตรี" หรือ"ยาควี" ของรัฐเกเรลาทางตอนใต้ของอินเดียนได้ เช่นเดียวกับการเล่นอื่นๆเช่นโยน หนึ่ง ดังที่ สมเด็จพระบรมราชาธิบดีทรงกล่าวว่

"ละครไทยมี ๓ อย่าง ละครชาตรี หรือมโนห์รา ๑ ละครโน ๑ ละครนอก ๑ ไทยรับมาจากอินเดีย เช่นเดียวกับพม่า ละครพม่าที่เล่นกัน ในพื้นเมือง(เมื่อปี พ.ศ. ๑๙๓๔) กระบวนการเล่นเป็นอย่างเดียวกับละคร (มโนห์รา) ชาตรีของไทยเราคือ ตัวละครมีแต่นายโรง ๑ นางตัว ๑ จำพวกตัว ๑ ตัวละครขับร้องเอง มีลูกคู่และปี่พาทย์รับ"

เรื่องของมะโย่ง เมื่อนอรอ ชาตรีที่ เล่ามานี้เห็นจะยังงงไม่ลง หากไม่ได้ศึกษาเปรียบเทียบ ในแง่ของศิลปการร่ายรำ ของการร่ายรำของการเล่นดังกล่าวให้ ละเอียดอีกครึ่ง มีท่าร่ายรำที่ไต่ข้างน่าจะ ที่มาจากบรมครูเดียวกันปะปนอยู่ แต่ทั้งนี้ ก็เชื่อว่าจะสะดวกง่ายดายในการสืบแสวงหา มะโย่ง เมื่อนอรอ เท่าที่รู้เรื่องศิลปการ ร่ายรำสืบทอดกันมา ถึงมีบ้างก็ยังคงต้อง พยายามการสื่อความหมายของภาษาที่แตก ต่างกัน ซึ่งอาจนำไปสู่การแปลความหมาย ผิดพลาดขึ้นได้ง่าย แต่ก็คงจะไม่ถึงกับ ยากเกินไปสำหรับผู้ใคร่รู้และมีพื้นฐานทาง ศิลปการแสดงและมีความตั้งใจจะทำการ วิเคราะห์สอบสวนไปหาต้นตอหรือแหล่งกำเนิดของชาตรีจากมะโย่ง เมื่อนอรอในจังหวัดชายแดนภาคใต้รัฐกัณฑ์แล้วก็นั่น เกาะสุมาตรา ผังทะเลโคโรมันเดลในอิน เดียตอนใต้.